FÖRVALTNINGSRÄTTEN I STOCKHOLM

Avdelning 30

DOM
2019-12-18
Meddelad i Stockholm

Mål nr
16582-19
16607-19
16610-19
16613-19
16620-19

SÖKANDE
Svevia AB, 556768-9848

Ombud: Advokaterna Olle Lindberg och Kristian Pedersen samt juristen Sofia Nordberg
Advokatfirman Kahn Pedersen
Box 16119
103 23 Stockholm

MOTPART
Stockholms Stad

Ombud: Stadsadvokat Cristian Söderlund
Stadsledningskontoret
Juridiska avdelningen
Hantverkargatan 3A
105 35 Stockholm

Peab Anläggning AB, 556568-6721
Region Anläggning Öst
Söder Mälarstrand 117B
117 30 Stockholm

SAKEN
Offentlig upphandling

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten bifaller Svevia AB:s ansökan och förordnar att upphandlingarna ska rättas på så sätt att anbuden från Svevia AB inte ska förkastas på den grunden att de är onormalt låga.

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
115 76 Stockholm	Tegeluddsvägen 1	08-561 680 00 **E-post**: avd30.fst@dom.se www.domstol.se/forvaltningsratt	08-561 680 01	måndag–fredag 08:00–16:00

YRKANDEN M.M.

Stockholms stad (Staden) genomför fem upphandlingar avseende driftentreprenader för barmarksrenhållning och vinterväghållning av gatumark samt rensning av brunnar på gatumark inom följande stadsdelsområden:

- Spånga, Tensta, Rinkeby och Kista (dnr T2018-03223), mål nr 16582-19,
- Hässelby och Vällingby (dnr T2018-03224), mål nr 16607-19,
- Kungsholmen (dnr T2018-03225), mål nr 16610-19,
- Östermalm (dnr T2018-03227), mål nr 16613-19 och
- Södermalm Öst (dnr T2018-03228), mål nr 16620-19.

Upphandlingarna genomförs som ett öppet förfarande enligt lagen (2016:1145) om offentlig upphandling (LOU). Av tilldelningsbesluten framgår att Peab Anläggning AB (PEAB) har tilldelats uppdraget i de stadsdelsområden som ansökan om överprövning omfattar. Anbuden från Svevia AB (Svevia) har förkastats enligt 16 kap. 7 § LOU då dessa har bedömts som onormalt låga och Svevia inte på ett tillfredsställande sätt förklarat det låga priset på efterfrågade prisposter.

Svevia yrkar att upphandlingen ska få avslutas först sedan rättelse har gjorts på så sätt att Svevias anbud tas upp till utvärdering.

Staden bestrider bifall till ansökan.

VAD PARTERNA ANFÖR

Svevia för fram bl.a. följande. Det är uppenbart att Svevias anbudspriser över huvud taget inte borde ha ansetts vara onormalt låga med tanke på att skillnaderna mellan Svevias och vinnaren Peabs anbudspriser är mycket små. Trots detta har Staden inte begärt att Peab ska inkomma med några förklaringar till sina anbudspriser. Staden förefaller ha utgått från Svevias enskilda prisposter vid sin bedömning, och därmed inte utgått från Svevias anbud i sin helhet. Detta är oförenligt med 16 kap. 7 § LOU eftersom den bestämmelsen tar sikte på onormalt låga anbud och inte delpriser i ett anbud. Att påstå att ett anbud är onormalt lågt enbart för att vissa delposter är låga är oförenligt med LOU. Staden har således på felaktiga grunder begärt förklaringar av Svevia avseende de påstått onormalt låga anbuden i upphandlingarna och det föreligger därmed skäl att ingripa mot upphandlingen. Vilken affärsmässig aktör som helst räknar hem vinsten av ett projekt baserat på det totala projektet, inte på enskilda delar av projektet. Det är huvudsakligen den totala anbudssumman som säger något om en leverantör kan förväntas leverera avtalsenliga tjänster. Att den totala anbudssumman skulle säga lite om Svevias förmåga att fullgöra arbeten i enlighet med ett upphandlat kontrakt, som Staden påstår, saknar helt koppling till sedvanliga affärsmässiga överväganden.

Oavsett detta kan konstateras att Svevias förklaringar till anbudspriserna är seriösa, detaljerade och allvarligt menade. Svevia har på ett mycket tydligt sätt, med stor detaljrikedom och med ett stort antal kalkyler och tabeller, förklarat hur bolaget har resonerat och dessutom redovisat vilken täckningsgrad det har räknat med. Av Svevias förklaringar framgår att bolaget, för att driftsentreprenaden ska ge sammanlagd kostnadstäckning och skälig vinst, har bedömt mängderna i förfrågningsunderlaget utifrån många års erfarenhet från tidigare utförda entreprenader åt Stockholms stad samt omkringliggande kommuner.

Svevia är ett av staten helägt bolag vars kärnverksamhet består av att utföra nybyggnation samt sköta drift, service och underhåll av Sveriges vägar och annan infrastruktur. Svevia är såväl Sveriges som Stockholms läns största drift- och underhållsentreprenör. Inom Stockholm har Svevia cirka 250 anställda och 400 vinterresurser. Svevia har i över 15 år varit leverantör för vinterväghållning inte bara i Stockholms stad utan även i många av de övriga kommunerna i Stockholms län och för Trafikverkets samtliga vägar i Stockholms län och många andra delar av Sverige. Svevia har därutöver ett stort antal privata och offentliga uppdragsgivare inom Stockholms län. Bolaget har med sin erfarenhet synnerligen omfattande kunskaper om vad som krävs för att leverera vinterväghållningsarbeten av högsta kvalitet.

Som framgår av förklaringarna talar Svevias erfarenhet för att utfallet blir ett annat än vad Staden har räknat med, vilket är en faktor i Svevias prissättningsstrategi. Svevia har vid prissättningen av snö- och moddröjning utgått från långvarig statistik. Svevia har utifrån denna statistik och många års erfarenhet från tidigare utförda entreprenader åt Staden, kännedom om vilka resurser som krävs för att utföra uppdragen. Staden har felaktigt uppskattat antalet uppdrag på ett sätt som varken överensstämmer med Svevias statistik eller med verkligheten. Under vintern 2017-2018, hade Svevia nio snöröjningsuppdrag åt Staden medan antalet snöröjningar under vintern 2018-2019 var sex stycken. Svevia har kompenserat sina priser för snöröjning med att sätta högre priser på de fasta delarna i upphandlingarna. Även om Svevias erfarenhetsbaserade prognos skulle vara fel och Stadens prognos skulle vara korrekt, får Svevia i flera av fallen ändå kostnadstäckning och i den mån så inte sker är kostnaden för Svevia under alla förhållanden så liten att Svevia utan svårigheter kan bära den. Av Svevias förklaringar framgår även att bolaget har en mycket god finansiell styrka, kapacitet och kompetens.

Av Svevias förklaringar framgår vidare att bolaget kan dra nytta av stordriftsfördelar i form av kostnadseffektiva lösningar, vilket bidrar till att varje entreprenad påverkas positivt både ekonomiskt och kvalitetsmässigt. De olika områdena är upphandlade på nära nog identiska villkor och möjligheten till stordriftsfördelar är därför stor. Med flera områden skapas skalfördelar genom intern samordning av bl.a. personal och resurser och genom den specialisering som kan ske inom Svevias organisation. Vidare skapar flera närliggande driftsområden möjligheter för Svevia att i samråd med beställaren fördela resurserna optimalt vid oförutsägbara händelser. Svevia förväntar sig i och för sig att samtliga anbudsområden i upphandlingen ska generera stordriftsfördelar. Svevia har dock redan många kunder inom Stockholms län och Svevias stordriftsfördelar beror således, i motsats till vad Staden påstår, huvudsakligen på andra uppdrag än de uppdrag som Stadens upphandlingar avser. Genom att vara befintlig leverantör för vinterväghållning inom stora delar av Stockholms län, kan Svevia således nyttja stordriftsfördelar genom att ha gemensam arbetsledning, etablering, jourgrupper och upplag för sand och salt. De korta geografiska avstånden mellan Svevias kunder i Stockholms län innebär dessutom att det oftast är samma väder inom flera områden. Svevia kan därmed nyttja stordriftsfördelar genom att i närtid vidta samma åtgärder inom samtliga områden. Även inköpspriser påverkas när tjänster tillhandahålls inom flera närliggande områden. Mot bakgrund av att Peab tilldelats kontrakt inom samtliga fem anbudsområden och att prisskillnaderna mellan Svevia och Peab är mycket små ifrågasätter Svevia Stadens argumentation kring att Svevia inte har efterfrågad kapacitet att utföra uppdraget. De låga enskilda priserna är affärsmässiga och ger ingen anledning att anta att anbuden kan leda till leveransvägran. Inte heller avser Svevia att försöka få kompensation för de låga anbudspriserna genom att erbjuda och ta betalt för andra varor, tjänster eller entreprenadarbeten än de som erbjudits och utvärderats i upphandlingarna.

Svevia tillbakavisar alla påståenden om att Svevia inte skulle betala löner enligt gällande villkor på den svenska arbetsmarknaden. Svevia har kollektivavtal med SEKO, Sveriges ingenjörer, Ledarna och Unionen. Svevia säkerställer dessutom att underentreprenörer uppfyller samma arbetsrättsliga villkor m.m. genom att i avtalen med underentreprenörer ställa krav på kollektivavtal.

Genom att förkasta Svevias anbud i upphandlingarna trots att anbuden för det första inte är onormalt låga och för det andra i vart fall ska godtas till följd av de detaljerade förklaringar som Svevia har lämnat, har Staden brutit mot 16 kap. 7 § LOU samt mot de grundläggande principerna om lika-behandling och öppenhet i 4 kap. 1 § LOU. Till följd av detta har Svevia, som haft de lägsta anbudspriserna och skulle vunnit upphandlingarna om deras ombuds utvärderats, lidit eller i vart fall riskerat att lida skada.

Staden

Staden för fram bl.a. följande. Det finns ingen given definition om vad som ska anses vara ett onormalt lågt anbud. En bedömning får således göras från fall till fall. En omständighet som talar för att ett pris är onormalt lågt är att det understiger marknadspriset för en vara eller en tjänst eller till och med att det understiger leverantörens egen kostnad för att producera varan eller utföra tjänsten. Svevias resonemang om att den upphandlande myndigheten, vid bedömningen av om ett anbud förefaller vara onormalt lågt eller inte, enbart ska titta på den totala anbudssumman och inte på olika prisposter saknar relevans i nu aktuella upphandlingar. Det finns heller inget stöd i vare sig lag eller praxis för att det alltid är den totala anbudssumman som är avgörande vid bedömningen av om ett anbud ska anses vara onormalt lågt eller inte. Den totala anbudssumman i nu aktuella upphandlingar omfattar såväl barmarksrenhållning som vinterväghållning och kompletterande arbeten. Svevia har lämnat priser som rent objektivt får bedömas vara

onormalt låga på ett antal poster. Dessa priser har dessutom lämnats på en väsentlig del av de upphandlade arbetena. Den totala anbudssumman säger väldigt lite om Svevias förmåga att kunna fullgöra de arbeten som man har lämnat onormalt låga priser på. Jämförelsen mellan Svevias och Peabs anbud saknar relevans för bedömningen i målen. Praxis ger stöd för att det är tillräckligt att ett antal prisposter i anbudet är onormalt låga för att anbudet ska anses förefalla vara onormalt lågt och bestämmelsen i 16 kap. 7 § LOU bli tillämplig. Även om uttalanden i praxis skulle kunna tolkas som att prissättningen i anbuden ska ses som en helhet så är det Stadens uppfattning att detta inte kan gälla annat än i de fall där det är fråga om ett mycket stort antal varor och tjänster som upphandlas och där anbudsgivarens onormalt låga priser lämnas på ett fåtal, mindre relevanta, delar som mer eller mindre försvinner i mängden av andra intäktskällor. Så är dock inte fallet i nu aktuellt mål.

I varje anbudsområde ingår dels barmarksrenhållning, dels vinterväghållning och ersättningen är uppdelad i en fast del och en rörlig del. Det Staden ifrågasätter är att Svevia lämnat objektivt onormalt låga priser avseende en för beställaren mycket viktig del av uppdraget, vinterväghållningens rörliga del, där utfallet sett över kontraktstiden kan bli mycket stort beroende på vädret. Inom vinterväghållningen kan det bli fråga om ett mycket stort antal uppdrag på väldigt stora ytor som Svevia kommer att få utföra för i princip ingen ersättning alls. Den rörliga delen i vinterväghållningen kan bli mycket betungande för Svevia. De förklaringar som bolaget har lämnat till hur man avser kunna utföra de ifrågasatta prisposterna inom den rörliga delen av vinterväghållningen – i princip utan någon ersättning alls – är inte tillfredsställande.

Vädret är något som till sin natur är oberäkneligt och oförutsägbart. Vad SMHI konstaterar är dock att snödjupet under 2000-talet börjat öka igen. I Stockholm uppstår dessutom ett väderfenomen kallat ”snökanon” varför det

är oerhört viktigt att snöröjningen fungerar. Den kunskap och erfarenhet som Staden besitter avseende vinterväghållningsarbetenas förutsättningar är minst lika omfattande som Svevias och det går inte att säga hur många snöröjningsuppdrag det kan bli fråga om under kommande avtalsperioder. Svevias påstådda statistik utgör inte någon tillfredsställande förklaring till de onormalt låga priserna och visar inte att Stadens oro, över att arbeten som hör till vinterväghållningen, inte kommer att utföras enligt avtal är obefogad.

Det spelar ingen roll att Svevias utvärderingspris, där även den fasta delen avseende vinterväghållning samt fast och rörlig del avseende barmarks-renhållning ingår, ligger nära andra anbudsgivares utvärderingspris. Varje anbud har bedömts för sig och Staden har då gjort bedömningen att Peabs anbud inte är onormalt lågt. Någon skyldighet att begära en förklaring har därför inte funnits.

Stadens oro är att utfallet på den rörliga delen avseende vinterväghållning kommer bli sådant att Svevia inte kommer att kunna leverera enligt avtalet. Det är därför inte någon tillfredsställande förklaring till ett onormalt lågt anbud att en anbudsgivare garanterar att leverera upphandlade arbeten enligt uppställda kontraktsvillkor. Staden har vid sin bedömning inte haft anledning att ifrågasätta Svevias uppgifter om sin finansiella ställning. En anbudsgivares finansiella ställning utgör dock inte i sig en tillräcklig förklaring.

Flertalet av Svevias förklaringar är mycket allmänt hållna och otillfreds-ställande. Bolaget har inte förklarat på vilket sätt det skulle vara en fördel att ha flera olika snöröjningsentreprenader inom samma område. Den upphandlande tjänstens komplexitet medför att de synergier och stordrifts-fördelar som Svevia åberopar inte kommer att kunna utnyttjas. Några särskilt kostnadseffektiva metoder som förklarar de låga priserna har inte

redovisats. Beträffande förklaringen om stordriftsfördelar är även denna mycket allmänt hållen. Respektive anbudsområde är mycket stort och krävande. Svevias påstående om att nyttja stordriftsfördelar saknar trovärdighet då administrationen och organisationen i regel ökar vid stordrift. När väl snöröjning sker så sker den samtida, vilket innebär att ju fler uppdrag en uppdragstagare har desto större jourorganisation måste denna ha, eftersom arbetet som ska utföras ska utföras på flera platser samtidigt. Att Svevia har många kunder inom Stockholmsområdet är inte relevant i och med att Stadens resurser enbart ska användas för Staden.

Svevia har inte kunnat precisera på vilket sätt bolagets erfarenhet av Staden som beställare har haft betydelse för prissättningen. Staden befarar att Svevia exempelvis vid snöfall inom flera olika områden samtidigt prioriterar ned Stadens områden till fördel för andra beställare och områden där bolaget får mer betalt för utfört arbete. I det fall Svevia avser att anlita under-entreprenörer ställer sig Staden också frågande till hur Svevia ska kunna upprätthålla avtalade villkor om löner och ersättningar m.m. givet de offererade priserna.

Det är fråga om geografiskt stora områden och Svevia har inte på ett tillfredsställande sätt förklarat hur man avser att klara av att försörja samtliga områden utifrån en och samma etablering med en och samma organisation. De tabeller och kalkyler som Svevia redovisat i sin förklaring är svårlästa och det är oklart vad de tillför till bedömningen. Det är också oklart vad vissa beräkningar bygger på och därför svårt att kontrollera dess korrekthet. Rabatt på inköpspriser kan inte i sig utgöra en sådan ekonomisk förtjänst att det förklarar de onormalt låga anbuden. Svevia har inte redovisat den statistik som utvisar att delar av uppdraget kan utföras i princip utan någon betalning alls och inte heller förklarat hur bolaget, i den mån underentreprenörer kommer att nyttjas, kommer att kunna uppfylla i kontraktet uppställda krav när Svevia inte själva får betalt för utfört arbete

av Staden. Staden ifrågasätter även förklaringen att Svevia, för att motivera lämnade priser, räknat med att erhålla mer än ett område.

Staden kan inte riskera att anta en anbudsgivare som inte klarar av att upprätthålla avtalade tjänster med påföljande risker för samhällsviktiga funktioner och trafiksäkerheten samt fara för liv och hälsa.

Staden erhöll inte någon förklaring alls från Svevia avseende anbudsområde Hässelby-Vällingby innan tilldelningsbeslut, trots begäran. Staden ifrågasätter att Svevia ska få inkomma med förklaringar avseende anbudsområdet först i domstol och anser att Svevias förklaringar avseende detta område helt ska lämnas utan avseende. Därmed föreligger ingen förklaring alls från Svevias sida avseende de onormalt låga priserna i detta anbudsområde och anbudet har rätteligen förkastats på den grunden.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Utgångspunkter för prövningen

Upphandlande myndigheter ska enligt 4 kap 1 § LOU behandla leverantörer på ett likvärdigt och icke-diskriminerande sätt samt genomföra upphandlingar på ett öppet sätt. Vid upphandlingar ska vidare principerna om ömsesidigt erkännande och proportionalitet iakttas.

Prövningen i förvaltningsrätten utgör en kontroll av om det på grundval av vad sökanden har anfört i målet finns anledning att vidta sådana åtgärder som anges i 20 kap. 6 § LOU. Det är den som ansöker om överprövning som på ett klart och tydligt sätt ska ange vilka omständigheter talan grundas på och visa att upphandlande myndighet har agerat i strid med LOU. För att ett ingripande ska bli aktuellt krävs också att sökanden kan visa att han lidit

skada eller kan komma att lida skada på grund av att den upphandlande myndigheten brutit mot LOU.

Den upphandlande myndigheten ska, om ett anbud förefaller vara onormalt lågt, begära att leverantören förklarar det låga priset eller kostnaden. Om leverantören inte på ett tillfredsställande sätt har förklarat det låga priset eller kostnaden ska myndigheten förkasta anbudet. Detta anges i 16 kap. 7 § LOU.

Om ett lågt anbud inger farhågor beträffande leveranssäkerhet m.m., kan det hävdas att det allmänna kravet på att en myndighet eller enhet ska iaktta skälig omsorg vid förberedandet av en upphandling medför att det i praktiken inte finns något utrymme att godta ett sådant anbud (jfr. prop. 2015/16:195 s.794 f.).

Det är anbudsgivaren som ska ge in bevisning som förklarar det låga priset (a prop. s.1115 samt EU-domstolens dom den 29 mars 2012 i mål C-599/10 SAG ELY Slovensko, punkterna 28 och 29). Anbudsgivaren är också den som har bäst tillgång till sådana uppgifter som kan tydliggöra att det egna anbudet är allvarligt menat.

Av Stadens tilldelningsbeslut framgår att Svevias anbud förkastades för de i målet aktuella anbudsområdena på grund av att anbudspriserna bedömdes som onormalt låga. Av tilldelningsbesluten framgår vidare att Staden innan förkastandet har berett Svevia möjlighet att inkomma med förklaring till sina priser. Förvaltningsrätten har i målet att pröva om Staden haft fog för att utesluta bolagets anbud i de för målet aktuella anbudsområdena.

Möjligheten att beakta förklaring för anbudsområdet Hässelby och Vällingby

Staden anser att förvaltningsrätten helt ska bortse från Svevias förklaring av anbudspriserna i området Hässelby-Vällingby, eftersom förklaringen inte inkommit till Staden under upphandlingsförfarandet. De fem upphandlingarna, som avser olika stadsdelsområden inom staden, grundas på samma upphandlingsföreskrifter. Av Stadens upphandlingspromemoria för upphandlingsområdet Hässelby-Vällingby framgår att Staden, som grund för att förkasta anbudet från Svevia, har angett att ”leverantören inte på ett tillfredsställande sätt har förklarat det låga priset på efterfrågade prisposter”. Staden har således behandlat de förklaringar som inkommit för övriga anbudsområden som en förklaring även i upphandlingen för området Hässelby-Vällingby. Skäl saknas därmed att bortse från de förklaringar Svevia inkommit med gällande Hässelby-Vällingby under handläggningen hos förvaltningsrätten.

Är Svevias anbud onormalt låga?

Det saknas en definition av begreppet onormalt låga anbud i LOU och i Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/24/EU av den 26 februari 2014 om offentlig upphandling och om upphävande av direktiv 2004/18/EG. I rättsfallet HFD 2016 ref. 3 har Högsta förvaltningsdomstolen uttalat att det ankommer på den upphandlande myndigheten att i varje enskilt fall bedöma om ett anbud är onormalt lågt, inom det handlingsutrymme som reglernas utformning ger. Den upphandlande myndigheten har en relativt stor frihet att avgöra vad som ska anses vara ett onormalt lågt anbud.

En stor del av parternas argumentation kretsar kring om delpriser i ett anbud får bedömas när myndigheten avgör om ett anbud ska betraktas som onormalt lågt. HFD 2016 ref. 3 motsäger inte att även delposter i ett anbud

kan bedömas som onormalt låga och medföra en närmare granskning från myndighetens sida. Det är i målet ostridigt att Svevia för en väsentlig del av posterna i upphandlingen lämnat a´-pris om 1 kr. Det har därför funnits skäl att granska Svevias anbud närmare och begära en förklaring på det vis som skett.

Har Svevia på ett tillfredställande sätt förklarat de låga priserna?

Svevia har i upphandlingen lämnat ett á-pris om 1 kr för poster i upphandlingen som utgör en väsentlig del av de upphandlade tjänsterna, däribland vinterväghållningens rörliga del. Förvaltningsrätten konstaterar att viktiga samhällsfunktioner är beroende av att de upphandlade tjänsterna i målet levereras enligt avtal.

Svevia har förklarat de låga anbudspriserna för Staden och har under processen i förvaltningsrätten ytterligare utvecklat sina förklaringar. Svevia har bland annat åberopat räkneexempel för vissa kostnadsposter och redovisat beräkningar av omkostnader, täckningsbidrag och vinst. Vidare har Svevia hänvisat till att bolagets prissättning grundas på en erfarenhetsmässig bedömning av att omfattningen av vinterväghållningsarbetena blir ett annat än vad Staden har räknat med, vilket varit en faktor i Svevias prissättningsstrategi. Svevia har kompenserat sina priser för snöröjning med att sätta högre priser på de fasta delarna i upphandlingarna. Svevia har även hänvisat till att bolaget har en mycket god finansiell styrka. Detta innebär att Svevia utan svårigheter kan bära kostnaden om utfallet skulle bli ett annat än vad bolaget har kalkylerat med. Svevia har även hänvisat till att bolaget kan dra nytta av stordriftsfördelar, både i förhållande till utförandet av tjänster i de upphandlingsområden upphandlingen avser men framför allt i förhållande till andra uppdrag inom Stockholms stad genom att vara befintlig leverantör för vinterväghållning inom stora delar av Stockholms län.

Förvaltningsrätten anser att förklaringarna till största del är noggrant och detaljerat redovisade. Det saknas anledning att ifrågasätta uppgifterna. Det har inte framkommit att Svevias förklaringar och överväganden skulle sakna affärsmässighet eller ge befogad anledning att anta att prissättningen skulle leda till leveransvägran eller på annan grund leda till att upphandlingen inte skulle få avsett resultat.

Genom att förkasta Svevias anbud i upphandlingarna har Staden brutit mot 16 kap. 7 § LOU samt mot de grundläggande principerna om likabehandling och öppenhet i 4 kap. 1 § LOU. Till följd av detta har Svevia, lidit eller i vart fall riskerat att lida skada.

Mot denna bakgrund ska Svevias ansökan om överprövning ska bifallas på så sätt att upphandlingarna ska rättas genom att anbuden från Svevia AB inte ska förkastas på den grunden att de är onormalt låga.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Detta avgörande kan överklagas. Information om hur man överklagar finns i bilaga 1 (FR-05).

Ulrika Melin
Chefsrådman

Föredragande juristen Marie Nygren har föredragit målet.

SVERIGES DOMSTOLAR

Hur man överklagar

FR-05

Den som inte är nöjd med förvaltningsrättens beslut kan överklaga. Här framgår hur det går till.

Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Tiden räknas oftast från den dag som ni fick del av beslutet. I vissa fall räknas tiden i stället från beslutets datum. Det gäller om beslutet avkunnades vid en muntlig förhandling, eller om rätten vid förhandlingen gav besked om datum för beslutet.

För myndigheten räknas tiden alltid från beslutets datum.

Observera att överklagandet måste ha kommit in till domstolen när tiden går ut.

Vilken dag går tiden ut?

Sista dagen för överklagande är samma veckodag som tiden börjar räknas. Om ni exempelvis fick del av beslutet måndagen den 2 mars går tiden ut måndagen den 23 mars.

Om sista dagen infaller på en lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton, räcker det att överklagandet kommer in nästa vardag.

Tänk på detta i mål om överprövning av upphandling

I vissa fall kan myndigheten ingå avtal efter 10 dagar från det att domstolen avgjort målet eller upphävt ett interimistiskt beslut, och i vissa fall får myndigheten ingå avtal omedelbart. Efter att avtal har slutits får kammarrätten inte överpröva upphandlingen. Detta gäller alltså även om tiden för överklagande fortfarande gäller.

Närmare regler finns i den lag som gäller för målet, se rutan längst ner på nästa sida för hänvisningar.

Gör så här

1. Skriv förvaltningsrättens namn och målnummer.
2. Förklara varför ni tycker att beslutet ska ändras. Tala om vilken ändring ni vill ha och varför ni tycker att kammarrätten ska ta upp ert överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).
3. Tala om vilka bevis ni vill hänvisa till. Förklara vad ni vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.
4. Lämna namn och personnummer eller organisationsnummer.

   Lämna aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå er: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.

   Om ni har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skicka eller lämna in överklagandet till förvaltningsrätten – adressen finns i beslutet.

Vad händer sedan?

Förvaltningsrätten kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att beslutet gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar förvaltningsrätten överklagandet och alla handlingar i målet vidare till kammarrätten.

Anvisningar för överklagande **FR-05 - Överklagandetid 3 v - PT (upphandling)** • Producerat av Domstolsverket, Avd. för domstolsutveckling • 2018-11

Har ni tidigare fått brev genom förenklad delgivning kan även kammarrätten skicka brev på detta sätt.

Prövningstillstånd i kammarrätten

När överklagandet kommer in till kammarrätten tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Kammarrätten ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att förvaltningsrätten dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om förvaltningsrätten dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rättstillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Om ni *inte* får prövningstillstånd gäller det överklagade beslutet. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt ni vill föra fram.

Vill ni veta mer?

Ta kontakt med förvaltningsrätten om ni har frågor. Adress och telefonnummer finns på första sidan i beslutet.

Mer information finns på www.domstol.se.

För fullständig information, se:

- lag (2016:1145) om offentlig upphandling, 20 kap.
- lag (2016:1146) om upphandling inom försörjningssektorerna, 20 kap.
- lag (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet, 16 kap.
- lag (2016:1147) om upphandling av koncessioner, 16 kap.
- lag (2016:1145) om offentlig upphandling, 20 kap.
- lag (2016:1146) om upphandling inom försörjningssektorn, 20 kap.

Anvisningar för överklagande **FR-05 - Överklagandetid 3 v - PT (upphandling)** • Producerat av Domstolsverket, Avd. för domstolsutveckling • 2018-09